

Гуляєва Л.П. Посилення ролі фінансового сектора у забезпеченні сталого розвитку: європейський досвід для України // Європейські студії в Україні: здобутки, виклики та перспективи: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 2 червня 2017 р.). – Київ: Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції; Терен, 2017.– 416 с. – С.91-96.

Гуляєва Людмила Петрівна
Учений секретар, доцент кафедри фінансів
Академія праці, соціальних відносин і туризму

Посилення ролі фінансового сектора у забезпеченні сталого розвитку: європейський досвід для України

Анотація. Європейський союз здійснює впевнені кроки до реформування фінансового сектора для посилення його ролі у забезпеченні сталого розвитку. З метою підвищення поінформованості українського суспільства щодо сталих ініціатив фінансового сектора ЄС на базі Академії праці, соціальних відносин і туризму впроваджується проект Модуль Жана Моне «Фінансовий сектор Європейського союзу як рушій сталого розвитку...».

Abstract. The European Union makes confident steps to reform the financial sector for strengthening its role in sustainable development. The Module Jean Monnet project «The EU Financial Sector as a Driver for Sustainable Development: European Integration, Policy Reform and Networked Economy Perspectives» is being implemented by the Academy of Labor, Social Relations and Tourism to raise awareness about sustainable EU financial sector initiatives among of Ukrainian society.

Ключові слова: фінансовий сектор, сталий розвиток, сталі фінансові послуги, європейський союз, Модуль Жана Моне.

Keywords: financial sector, sustainable development, sustainable financial services, the European Union, Jean Monnet module.

У вересні 2015р. 193 держави-члени Організації Об'єднаних Націй на Саміті зі сталого розвитку одностайно прийняли нову глобальну програму сталого розвитку, що містить 17 амбітних цілей, яких світ має досягнути до

2030 р. Серед цілей сталого розвитку подолання бідності, голоду, підтримка здоров'я та поширення здорового способу життя, всеохоплюючий та справедливий доступ до якісної освіти, гендерна рівність та інші. Однак, щоб поставлені цілі стали реальними досягненнями, а не лише популістськими гаслами, недостатньо підтримки урядів – мають відбутися істотні зміни у функціонуванні глобальної та національної економік. Ці зміни передбачають посилення спроможності фінансового сектора перейти на стале функціонування та сприяти фінансовому забезпеченню сталого розвитку суспільства. За оцінками ООН досягнення цілей сталого розвитку – глобальний план подолання бідності, боротьби з кліматичними змінами, захист навколишнього середовища, вже до 2030р. коштуватиме світу щорічно від 5 до 7 трлн. дол. [1]

Розуміючи необхідність реформування фінансового сектора Європейського Союзу (ЄС) для посилення його вкладу у досягнення цілей сталого розвитку, ще починаючи з фінансової кризи 2008 р., стабілізація фінансових ринків та їх спрямування на сталий розвиток перетворилися у найважливіший пріоритет європейської політики. З 2008р. Європейська комісія прийняла понад 40 нормативно-правових актів [2], покликаних:

- ✓ встановити нові правила для європейської та глобальної фінансових систем;
- ✓ побороти європейську боргову кризу,
- ✓ перетворити фінансовий сектор ЄС у безпечний, відповідальний та стимулюючий економічне зростання сектор економічної системи;
- ✓ створити банківський союз для зміцнення євро.

Серед таких правових ініціатив:

- ✓ Механізм єдиного банківського нагляду на чолі з Європейським центральним банком (Single Supervision Mechanism, SSM, 2012);
- ✓ Єдиний механізм роботи з проблемними банками (Single Resolution Mechanism, 2013).
- ✓ Створення Європейської схеми страхування вкладів (European Deposit Insurance Scheme, 2015) [3].

З метою підвищення поінформованості українського суспільства щодо розвитку фінансового сектора ЄС та його ролі у забезпеченні сталого розвитку регіону на базі Академії праці, соціальних відносин і туризму (АПСВТ) з 2015р. впроваджується проект «Фінансовий сектор Європейського союзу як рушій сталого розвитку: європейська інтеграція, реформи, перспективи мережевої економіки» за програмою ЄС «ЕРАЗМУС+» напряму «Модуль Жан Моне» (номер проекту «575275-EPP-1-2016-1-UA-EPPJMO-MODULE») [3].

Цілями проекту є:

- ✓ Просування інноваційного погляду на фінансовий бізнес в ЄС як на стійкий сектор європейської економіки серед студентів нового покоління, професійних груп та представників громадянського суспільства в Україні.

- ✓ Підвищення якості професійної підготовки в Україні та ЄС шляхом створення нового курсу з європейських студій «Фінансовий сектор ЄС як рушій сталого розвитку: європейська інтеграція, реформи, перспективи мережевої економіки» для студентів АПСВТ та широкого кола зацікавлених осіб. Набуття слухачами курсу актуальних знань про розвиток фінансового сектора ЄС, формування навичок цінних для їх академічного та професійної зростання, підвищення їх громадянської активності.

- ✓ Формування нового типу споживачів фінансових послуг, які вимагають від фінансових установ, високої якості послуг та соціально відповідальної поведінки;

- ✓ Сприяння науковим дослідженням та допомога у отриманні першого викладацького досвіду, поширення результатів наукових досліджень для молодих дослідників фінансового сектора ЄС.

Структура курсу «Фінансовий сектор ЄС як рушій сталого розвитку...» передбачає 13 тем, які відображають сучасні процеси переорієнтації діяльності учасників фінансових ринків, що відбуваються нині у ЄС:

- ✓ Сучасний фінансовий сектор ЄС: структура, модель управління і сучасні виклики;

- ✓ Роль фінансового сектора ЄС в забезпеченні сталого розвитку: сутність, передумови, проблеми та завдання;

- ✓ Огляд європейської системи фінансового нагляду та регулювання: реформи для збільшення відповідальності;
- ✓ Посилення інтеграційних процесів в Європейському фінансовому середовищі: об'єднання ринків капіталу, розвиток банківського союзу;
- ✓ Фінансові послуги для мережевої економіки: забезпечення інфраструктури, сталі процеси та європейська політика;
- ✓ Нові інструменти для фінансування сталого розвитку в ЄС;
- ✓ Пропозиція стійких фінансових продуктів та послуг: передові тенденції в області проектного фінансування;
- ✓ Європейський ринок соціально-відповідальних інвестицій (SRI): можливості для підвищення стійкості фінансового сектора;
- ✓ Передова практика сталого розвитку в європейській банківській системі;
- ✓ Соціальне підприємництво, фінансування малого й середнього бізнесу, довгострокове фінансування в ЄС: потенціал фінансових інститутів;
- ✓ Використання ESG методики (екологічні, соціальні та управлінські аспекти) фінансовими установами ЄС;
- ✓ Краудфандинг як новий інструмент: можливості для сталого розвитку;
- ✓ Забезпечення сталого розвитку фінансового сектора України: сучасний стан та перспективи в контексті європейської інтеграції.

Варто зауважити, що курс розкриває не лише ті зміни та ініціативи, що відбуваються під дією реформування фінансового регулювання та нагляду в ЄС, а й ініціативи продиктовані самими учасниками ринку: стрімкий розвиток краудфандингу завдяки електронним краудфандинг-платформам, розвиток ринків соціально-відповідальних інвестицій, проектного фінансування, поява сталих фінансових інструментів, міжнародні та європейські стандарти, що приймаються на добровільній основі учасниками ринку для посилення ролі фінансової системи у забезпеченні сталого розвитку.

Для реалізації поставлених цілей проект, крім створення навчального курсу, передбачає заходи для широкого переліку категорій стейкхолдерів (студентів, молоді, академічної спільноти, практиків фінансового сектора,

зарубіжних фахівців, осіб, що цікавляться проблематикою проекту): конференція, воркшопи та круглі столи, конкурс наукових робіт молодих науковців за проблематикою сталих розвитку фінансового сектора.

Висновки. Перехід суспільства до сталого розвитку вимагає переорієнтації фінансового сектора на діяльність зі сталим фокусом. Досвід впровадження сталих ініціатив у фінансовому секторі ЄС (сталі фінансові послуги, соціально-відповідальні інвестиції, інновації фінансового регулювання та нагляду) може стати корисним для реформування фінансово сектора української економіки як у контексті подальшої євроінтеграції України, так і у зв'язку з тривалою фінансовою кризою у банківській системі України.

Список використаних джерел

1. Positive Impact Finance Initiative [Electronic resource] // United Nations Environment Programme – Finance Initiative (UNEP FI). – Mode of access: <http://www.unepfi.org/positive-impact/positive-impact/> . – Last access: 2017. – Title from the screen.

2. Business, Economy, Euro [Electronic resource] // The European Commission. – Mode of access: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro_en. – Last access: 2017. – Title from the screen.

3. Single Supervisory Mechanism [Electronic resource] // The European Central Bank. – Mode of access: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/thessm/html/index.en.htm>. – Last access: 2017. – Title from the screen.

4. Картка проекту «The EU financial sector as a driver for sustainable development: european integration, policy reform and networked economy perspectives» [Electronic resource] // the Erasmus+ Project Results Platform. – <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/eplus-project-details-page/?nodeRef=workspace://SpacesStore/d21367ee-7a9a-4fb3-9a31-2c0d84eca551>. – Last access: 2017. – Title from the screen.